

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله خانواده مسلمان ۶

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين، والعاقبه للمتقين،
ولاعداوان الا على الظالمين، والصلاه والسلام
على محمد الذي ارسله ربه رحمه للعالمين و
على آله و صحبه اجمعين.

علوم بر دو گونه‌اند: علوم مفید و علوم مضر. علوم مفید فایده و خوبی آن بر دوام خواهد بود و علوم مضر نیز شر و زیانش ماندگار است. پدر، مادر، سرپرست و مربی کودکان مسئولیت دارند که بهترین دانش‌های نظری، عملی و حرفه‌های شایسته را به پسران و دختران بیاموزند. آموزش‌هایی که در شریعت اسلام مردان به آموختن آنها فراخوانده شده است، در سه زمینه: آموزش قرآن، آموزش نماز و عبادت و آموزش علوم ورزشی و نظامی است. در مورد آموزش قرائت، ترتیل و حفظ قرآن در حد توانایی، واجبی اساسی است؛ زیرا قرآن چراغ پرفروغی است که تاریکی‌های جهالت را روشن می‌نماید و راه صحیح را به انسان‌ها می‌نمایاند و زمینه سربلندی و سلامت و سعادت در دنیا و آخرت را فراهم می‌نماید. خداوند متعال می‌فرماید:

﴿قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١﴾ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢﴾﴾ (المائدہ / ۱۵-۱۶)

«... از سوی خداوند کتاب روشنگری به نزد شما آمده است * خداوند به وسیله آن کسانی را که در جستجوی

رضایت او هستند به راه‌های پرامن و امان هدایت می‌کند و با مشیت و فرمان خود آنان را از تاریکی‌های (کفر و شرک و جهل) بیرون می‌آورد و به سوی نور (ایمان و یکتاپرستی و آگاهی) می‌برد و به راه درست هدایتشان می‌نماید».

هم‌چنین رسول خدا صلی الله علیه وسلم فرموده‌اند: «بهترین شما آنهایی هستند که قرآن را یاد بگیرند و آن را به دیگران یاد بدهند». (بخاری و ترمذی).

و فرموده‌اند:

«فرزندان را خود برای برخورداری از سه خصلت محبت پیامبر و خانواده‌اش و قرائت قرآن، تربیت کنید؛ زیرا حاملان (رسالت) قرآن همراه با پیامبران و برگزیدگان در روزی که به جز سایه رحمت خداوند سایه دیگری نیست، مورد حمایت خداوند قرار خواهند گرفت». (ابونصر الشیر و دیلمی).

و در مورد آموزش نماز و عبادت‌های دیگر باید گفت که این کار مسئولیتی عملی و ضروری برای عادت دادن کودکان به انجام دادن واجبات دینی است تا به مرور زمان آن عبادت‌ها جزو اعمال و مسئولیت‌های روزانه آنان دربیاید و اقدام به آموزش قرآن و عبادت جزو مسئولیت‌های اساسی والدین است تا با بهره‌مندی از نور قرآن و نور عبادت در تاریکی‌های جهالت و رذالت گرفتار نشوند و در سلامت و امنیت زندگی خود را به سر ببرند. خداوند متعال فرموده‌اند:

﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا ۖ﴾ (طه / ۱۳۲)

«خانواده‌ات را به اقامه نماز فرمان بده و خود نیز به آن ثابت قدم باش».

از سن هفت تا ده سالگی کودکان را به نماز و عبادت باید عادت داد؛ زیرا رسول خدا صلی الله علیه وسلم فرموده‌اند:

«هنگامی که فرزندان شما هفت سالشان شد، آنها را به خواندن نماز دستور بدهید و در ده سالگی اگر حاضر به خواندن نماز نشدند آنها را تنبیه بدنی نمایید و بستر آنها را از هم جدا کنید».

این حدیث بیانگر واجب بودن دستور به نماز خواندن کودکان در هفت سالگی و تنبیه بدنی آنها و جدا نمودن بسترشان در ده سالگی است.

سفارش و تأکید بر نماز خواندن کودکان در راستای خیر و مصلحت آنهاست و تنبیه بدنی سبک به خاطر الفت با عبادت و جدا نمودن بستر آنها در ده سالگی در جهت ایجاد مصونیت اخلاقی آنهاست. این مسئولیت از قبیل سد ذرایع علاج واقعه را قبل از وقوع نمودن است والا کودکان در آن سن و سال مکلف نیستند؛ زیرا رسول خدا صلی الله علیه وسلم فرموده‌اند:

«از سه کس تکلیف برداشته شده است: به خواب رفته تا زمانی که بیدار می‌شود و کودک تا زمانی که به سن بلوغ می‌رسد و دیوانه تا وقتی که بهبود می‌یابد» (احمد و ابوداود و نسایی).

اما در ارتباط با آموزش‌های رزمی و ورزشی - با توجه به شرایط صدر اسلام - رسول خدا صلی الله علیه وسلم مسلمانان را به آموزش تیراندازی، شنا و اسب‌سواری ترغیب می‌فرمود: زیر این جنبه سازنده را در نوجوانان شکوفا نموده و اوقات فراغتشان را پر می‌نمایند و آنها را با مقدمات فنون جنگی آشنا می‌سازند. دلایل زیادی برای مشروعیت و ترغیب به این ورزش وجود دارد که تنها به چند حدیث اکتفا می‌شود.

عقبه بن عامر می‌گوید: از رسول خدا صلی الله علیه وسلم شنیدم که در مورد این آیه:

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ﴾ (انفال / ۶۰)

«هرچه را که در توان دارید برای رویارویی با آنها فراهم نمایید».

می‌فرمود: «بدانید که قوت و نیرو در تیراندازی است، تیراندازی و باز هم تیراندازی» (احمد و مسلم و ابوداود و ابن ماجه).

زیرا آمادگی برای جهاد یک واجب است. «هرچیز که بدون آن واجبی عملی نشود، خود آن نیز واجب می‌گردد».

هم‌چنین از عقبه روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه وسلم فرموده است:

«به خاطر همین تیر خداوند سه نفر را به بهشت می‌برد، سازنده آن قصد خیر و خدمت را داشته باشد، کسی که آن را در اختیار سربازان راه خدا قرار می‌دهد و سربازی که آن تیر را می‌اندازد».

و فرمودند:

«هم تیراندازی را فرا بگیرید و هم سوارکاری را اما تیراندازی از سوارکاری ضرورت بیشتر است».

و در ادامه فرمودند:

«هر چیزی که انسان را از یاد خدا دور نماید باطل است، مگر سه چیز: تیری که شلیک می‌شود، اسبی که آموزش داده می‌شود و شوخی و سرگرمی با خانواده، زیرا هر سه آنها کاری درست و پسندیده‌اند» (اخرجه الخمسه).

اصحاب رسول خدا صلی الله علیه وسلم در مورد عملی نمودن این توصیه‌های رسول خدا صلی الله علیه وسلم بسیار جدی بودند؛ زیرا آمادگی لازم را برای جهاد در آنها به وجود می‌آوردند. حضرت عمر رضی الله عنه ضمن نامه‌ای خطاب به همه مسلمانان فرمودند: «به فرزندان خود

تیراندازی و اسب‌سواری و شنا را بیاموزید». تردیدی نیست که اهمال تربیت جهادی در راه خداوند و آمادگی لازم برای آن، زمینه را برای ذلت و خواری و عقب‌ماندگی مسلمانان فراهم می‌نماید.

**وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی آله
وصحبه أجمعین.
وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین.**